

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 8. decembra 1880.

Obseg: Ustavoverski vihár v centralni komisiji zarad nove uravnave zemljiškega davka. — „Plodi najboljo in najlepšo živino z najboljo in najlepšo in vsikdar enako ter stanovitno od rodú do rodú“. (Konec.) — Na hvalo krompirju z imenom champion-krompir. — Nekaj o prvem shodu kmetovalcev na Dunaji. (Dalje.) — Ecclesia s. Egidii in castro Clausenstein. — Kurban-bajram. — Nov nemšk časnik za umetne rezljarije. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Ustavoverski vihár v centralni komisiji

zarad nove uravnave zemljiškega davka.

29. dne novembra je centralna komisija imela sejo. Uže v našem zadnjem listu, ko smo poročali, da nekatere dežele bode vprihodnje več zemljiškega davka zadelo, nekatere pa manj, smo omenili, da ta razlika utegne povod biti novemu hujskanju nemških ustavovercev, ki so se zakleli, da nočejo mirú med avstrijskimi narodi. Poprej so širili plamen nepokoja z ukazom o ravnopravnosti jezikov, po vseh kotih kričaje, da „je nemštvo v nevarnosti“, — zdaj pa so se lotili zemljiškega davka in ker po novi in pravični razmeri bodo imele nemške dežele na doljnem in gornjem Avstrijskem, Štajarskem in Koroškem več davka plačevati, zdaj zopet ypijejo: gledite, kako se ravná z Nemci v Avstriji! Čeravno ti ustavoverci niso tako neumni, da ne bi sprevideli, da je centralna komisija na podlagi natančnih preiskav odmerila vsaki deželi zemljiški davek, jim je povišanje davka v nemških deželah le novo ugodno sredstvo za politično agitacijo zoper ministerstvo in pa avtonomistično stranko državnega zbora.

Poglejmo le v sejo centralne komisije in čujmo, kaj se je ondi godilo 29. novembra, in prepričali se bomo, da vse njih kričanje je prazna pena, katero razpihne možata beseda izvedenca.

Gosp. Payrhuber se je navedeni dan v dolgem govoru repenčil zoper centralno komisijo, katere ud je sam, in naposled stavil predlog: naj centralna komisija izreče, da odsek osemnajsterih ni postavno postopal, ko je nasvetoval ono razmero davka.

Na to je prvomestnik imenovanega odseka baron Apfaltrern, poslanec kranjskega deželnega zbora, temeljito dokazal, da je odsek popolno in skozi in skozi postavno postopal. Potem je vladni zastopnik Mayr poprijel besedo in dokazal, da se je vlada zmerom in povsod držala dejanskih razmer ter dolnji in gornji avstrijski deželi nasproti predlogom osemnajsternemu odseku znižala za 700.000 gold.

Na to je gosp. Payrhuber, osramoten po dokazih barona Apfaltrerna in vladnega zastopnika g. Mayer-a, ki so bili jasni kot beli dan, svoj gori

imenovani predlog preklical, izgovarjaje se, da je stvar napačno razumel.

Tak smešen konec je vzela črna vojska, ki sta jo gospoda Payrhuber in Pirko napela zoper centralno komisijo!

„Plodi najboljo in najlepšo živino z najboljo in najlepšo in vsikdar enako ter stanovitno od rodú do rodú.“

Spisal prof. Povšè.

(Konec.)

Zapomnijo naj si pa tudi to naši živinorejci, da ne zadostuje, da vzemó za oplemenitev domače krave žlahnega junca od dobrega mlečnega plemena, ampak da mora tudi domača krava biti, kolikor le mogoče, dobra mlekarica, le tako bomo mogli s pripomočjo Belanskih bikov dospeti do zaželenega cilja, to je, do boljše mlečnosti. Da! dobro bi bilo, ko bi pri nakupovanju bikov v Belanski dolini nakupovalci potrudili se pozvedeti rod teh bikov: ali so sinovi slovečih molznic, kajti tudi tam niso vse krave izvrstne molzarice. Se ve da se mlečnost more le tedaj natančno presoditi, ako se, če ne vsak dan, vsaj vsak teden enkrat zjutraj, opoldne in zvečer zmeri namolženo mleko in v poseben zapisnik zabilježi. Po tem zapisniku, v katerega bi se morala zapisati tudi imena sleherne krave in njen rod, se natanko zve vrednost posamesne živine. Tako so delali na omenjeni cesarjevi grajščini in razvrstili vse krave v 3 rede. V prvem redu so bile vse one, ki daje čez 2200 litrov mleka, v drugem vse one, ki ga dajo do 2000, in v tretjem pa one, katere manj od 1800 litrov molzejo. Vsa teleta iz prvega reda se odločujejo, če so sploh tudi lepe telesne postave, za pleme, — iz drugega le najlepše po potrebi, in iz tretjega se vsa brez usmiljenja dajo v mesnico. Tako so na tej grajščini dospeli do neverjetno velikega vspeha. Leta 1865. znašala je srednja številka za kravo v letu 1800 litrov mleka, in leta 1879. uže 2488 litrov brez vštovanja onega mleka, katero so posesala teleta, kar se more na 400 do 500 litrov računati, tako, da se sedaj srednja številka letne molže more izraziti s 3000 litri! Se ve da se krave tudi skrbno krmijo, pa ne mislite, da bi dobivale Bog vedi kako izvrstno krmo. Le senó,